

पार्थक्य (von पृथक्) n. *Besonderheit, Verschiedenheit*: घटप्रदीपवद्द्व-
ज्ज्वल्यञ्जकयोः पार्थक्यमेव Śān. D. 24, 9.

पार्थपुर (पार्थ + पुर) n. N. pr. einer Stadt in der Nähe des Zusam-
menflusses von Godā und Vidarbhā COLBR. Misc. Ess. II, 481. Ind.
St. 2, 283.

पार्थमय (von 2. पार्थ) adj. ganz aus Söhnen der Pṛthā bestehend:
सर्वे पार्थमयै लोके संपश्यन्तो भयार्दिताः MBh. 8, 4847. 9, 140.

पार्थव (von पृथु) 1) adj. f. ई dem Pṛthu eigen, ihm gehörig u. s. w.:
(भगवान् d. i. Viṣṇu) ऋषिभिर्याचितो भेजे नवमं पार्थवं वपुः Bhāg. P. 1,
3, 14. गति 4, 23, 38. — 2) m. patron. Pravarādhj. in Verz. d. B. H.
35, 3. सौम्यतपार्थवाः gaṇa कर्तृकौत्सपादि zu P. 6, 2, 37. — 3) n. oxyt.
Wette, grosse Ausdehnung P. 5, 1, 122.

पार्थवि in der Stelle: विशीर्षापार्थविभवेर्मयूलेरिव दीपितः HARIV.
12119 wohl fehlerhaft für पार्थिव n. Erdstoff, verfaultes Holz.

पार्थश्रवस m. patron. KAUC. 9, 17. Vielleicht fehlerhaft für पार्थश्रवस
(von पृथुश्रवस).

पार्थसारथिमिश्र (पार्थ - स० - मि०) m. N. pr. eines Commentators der
Mīmāṃsā COLBR. Misc. Ess. I, 299. Verz. d. B. H. No. 601.

1. पार्थिव (von पृथिवी) 1) adj. f. ई (auch आ nach P. 4, 1, 85, Vārtt.
2.) irdisch, auf oder in der Erde befindlich, auf die Erde bezüglich,
aus Erde entstanden, irden P. 5, 1, 41. 43. gaṇa उत्सादि zu 4, 1, 86.
H. an. 3, 706. MED. v. 43 (lies पृथिव्या वि०). दिव्यानि भेषजा पार्थिवानि
RV. 1, 34, 6. वसु 113, 7. 2, 14, 11. इन्म 5, 41, 14. 6, 22, 9. या पार्थिवामो
या अयामपि व्रते देवीः 5, 46, 7. 6, 50, 11. 7, 35, 11. 32, 23. पृथिवी नः पार्थि-
वात्पातदंसः 104, 23. सदन 8, 86, 5. लोकाः AV. 9, 5, 14. पशवः 11, 5, 21.
2, 28, 3. रजसु RV. 1, 81, 5. 5, 69, 4 u. s. w. Hip. 4, 39. VS. 35, 8. TS. 5,
4, 40, 4. उवध्यगोक्त Ait. Br. 2, 6. सर्पाः Āc. GRHJ. 2, 1. आपः पार्थिवीयाः
4, 7. TAIT. Br. 3, 1, 3, 4 in Z. f. d. K. d. M. 7, 271. बलि GOB. 1, 4, 9.
कर्मन् 4, 5, 19. उत्पात (neben आत्तरिक्त und दिव्य) MBh. 2, 1636. सन्न
R. GOB. 2, 25, 35. अन्नं दिव्यं पार्थिवमेव च MBh. 7, 3840. व्रत die Weise
der Erde M. 8, 811. धातु MBh. 12, 6866. परमाणु MADHUS. in Ind. St. 1, 23,
14. VJUP. 113. गन्धैः पार्थिवदारुवैः (so ist zu verbinden) MBh. 13, 4718.
गुण Bhāg. P. 6, 4, 34. देह HARIV. 2191. पार्थिवादारूपो धूमः Bhāg. P. 1, 2,
24. MBh. 3, 1884. भाएउ MĀK. P. 35, 12. Bez. eines best. Agni GRHJ-
SĀMĀ. 1, 4. — 2) m. a) Erdbewohner: तवायं विश्वः पार्थिवो ऽवस्युर्नाम
भित्तते RV. 7, 32, 17. सोमो यः सृष्यते पार्थिवेषु 10, 116, 3. पदेदस्तम्भीत्प्रथ-
यन्नमू दिवमादिस्त्रिनिष्ट पार्थिवः VĀLAKH. 3, 8. AV. 16, 4, 4. स्वस्ति ते
ऽस्त्वात्तरिक्तभ्यः पार्थिवेभ्यः पुनः पुनः। सर्वेभ्यश्चैव देवेभ्यो ये च ते परिप-
न्यिनः || R. 2, 25, 20. — b) der Herr der Erde, König, Erbeher P. 5, 1, 42.
AK. 2, 8, 4, 1. TRIK. 3, 3, 418. H. 690. H. an. MED. HALĀJ. 2, 266. VJUP. 94.
M. 5, 95. 7, 37. 41. 118 u. s. w. N. 2, 9. 12, 10. R. 1, 3, 16. 53, 9. RAGH. 1,
86. 2, 20. ÇĀK. 17, 24. 31, 2. 194. Spr. 1399. VARĀH. BRH. S. 4, 24. 11, 55.
स्नातकपार्थिवो M. 2, 139. ब्राह्मण, पार्थिव, वैश्य, शूद्र 8, 88. 376. — c)
ein irdenes Geschirr TRIK. 2, 9, 8. 3, 3, 418. — d) Bez. des 19ten (53ten)
Jahres im 60jährigen Jupitercyclus VARĀH. BRH. S. 8, 36. WEBER, GJOT.
99. Journ. of the Am. Or. S. 6, 180. — e) patron.; pl. PRVARĀDHJ. in
Verz. d. B. H. 55, 22. — 3) f. ई a) Bein. der aus der Erde entsprossenen
Sītā MED. RAGH. 11, 54. — b) Bein. der Lakshmi (मा) H. an. — 4) n.
IV. Theil.

a) pl. die irdischen Räume: आपपृषी पार्थिवान्युक् रज्ञो अत्तरिक्तम् RV.
6, 61, 11. 22, 8. 16, 20. 8, 83, 9. ähnlich sg. 5, 41, 1. — b) Erdstoff: लव-
णानि पार्थिवविशेषाः Suçā. 1, 148, 13. HARIV. 12119 (s. u. पार्थिव).

2. पार्थिव (von 1. पार्थिव 2, b) adj. f. ई Fürsten zukommend, ihnen ge-
hörend, fürstlich, königlich: सेना MBh. 5, 2187. प्रवृत्ति Śān. 6, 18. वर्त्म-
न् HARIV. 5462. पद 5671.

पार्थिवता (von 1. पार्थिव) f. die fürstliche, königliche Würde, König-
thum MBh. 2, 1007. KĀM. NITIS. 1, 64.

पार्थिवत्व (wie eben) n. dass. MBh. 2, 1051.

पार्थुरश्मं (von पृथुरश्मि) adj. Bez. verschiedener Sāman Ind. St. 3.
223, a. ब्रह्मसामन् ÇAT. Br. 13, 3, 2, 5. TS. 5, 4, 29, 3. PAÑĀV. Br. 13, 4.
16. 21, 4, 10. LĀTJ. 7, 8, 13. 10, 2, 15.

पार्थ्यं (von पृथि) m. patron. RV. 10, 93, 15. — Vgl. 1. पार्थ.

पार्थापन f. ०नी von पार्दि oder पार्दिन् P. 4, 2, 99. Vārtt.

पार्परं m. 1) eine Handvoll Reis (भक्तसिक्थ). — 2) Schwindsucht (नि-
पेराग, राजपक्ष्मन्). — 3) ein Staubfaden der Nauclea Cadamba Roxb.
— 4) = जारट H. an. 3, 575. fg. MED. r. 184. — 5) Asche (vgl. पार्थट) H.
an. — 6) = कीनाश. — 7) गदात्तर (eine best. Krankheit?) MED. — 8)
Bein. Jama's H. an. ÇĀTĀDH. im ÇKDn. — Auffallender Weise geben
ÇKDn. und WILS. nur die von ÇĀTĀDH. angeführte Bed.

पार्थ (von पार) 1) adj. a) am jenseitigen Ende oder Ufer befindlich VS.
16, 42. der obere: पत्नम् 25, 1. TS. 7, 3, 46, 1. — b) der letzte, äusserste
so v. a. den Ausschlag gebend, entscheidend (vgl. supremus, ultimus):
स्त्वैव पुरा पार्यादिन्द्रमङ्गः RV. 3, 32, 11. सं यद्विशो ऽयं तं प्रसृता उग्रं नो
ऽवः पार्यं अहन्दाः 6, 26, 1. इत्या गुणतो मुद्दिनस्य शर्मन्दि विष्याम पार्यं
गोषतमाः 33, 5. 23, 2. 17, 14. 40, 5. 7, 32, 14. 21. अथ स्मा नो ऽवतं पार्यं
दिवि 83, 5. 9, 1, 7. अवा नः पार्यं धनैः im entscheidenden Kampfe 8, 81, 9.
— c) zum Ziel führend, durchhelfend; erfolgreich, wirksam: वज्र RV.
1, 121, 12. अयम् 4, 25, 1. क्रतु 10, 27, 16. धियः 7, 27, 1. — 2) n. a) Ende:
स ब्रजं दृता पार्यं अघ्न्योः RV. 6, 66, 8. — b) Entscheidung: क्विप्यदृक्-
न्पार्याय भूषात् RV. 4, 16, 11.

पार्यासिकं adj. = पर्यासमाक्त gaṇa प्रभृतादि zu P. 4, 4, 1, Vārtt. 2.

पार्यलूखत्य adj. von पर्यलूखत् gaṇa परिमुखादि zu P. 4, 3, 58, Vārtt. 1.

पार्योष्ठ adj. von पर्योष्ठ gaṇa परिमुखादि zu P. 4, 3, 58, Vārtt. 1.

पार्व adj. = पार्वणा WILS. Wohl eine falsche Form.

पार्वणा (von पर्वन्) 1) adj. zu einem Zeit- oder Mondesabschnitt (New- und
Vollmond) gehörig, damit in Verbindung stehend: स्थालीपाक Āc. GRHJ.
1, 10. आह 4, 7. ÇĀK. GRHJ. 3, 4. KAUC. 5. VP. 322. BHAVISJA-P. in
Verz. d. Oxf. H. 30, b. 5. MATSJA-P. ebend. 40, a, 15. Schol. zu KĀTJ.
Çh. 34, 8. 299, 11. Verz. d. B. H. No. 1118. काम KAUC. 5. चरु Z. d. d. m.
G. 7, 527, N. 2. vom Monde zunehmend und auch voll: ततः स ववृधे
बालः पार्वणोन्डुरिव क्रमात् KATHĀS. 35, 114. निजकरनिकरसमृद्धा धव-
ल्प भुवनानि पार्वणा शशाङ्क (nicht wechselnd, sondern zunehmend) Spr.
1574. शरत्पार्वणाचन्द्रार्भं सुधापूर्णाणनं तव BRAHMAVIV. P. 1, 10. पार्वणा-
विधु BHART. 1, 71 (nach der richtigen Lesart). तावुभावपि परस्परस्थितौ
वर्धमानपरिकृन्तितेजसौ। पश्यति स्म जनता दिनात्यये पार्वणौ शशिदिवा-
कराविव || wie Mond und Sonne zur Zeit des Vollmonds RAGH. 11, 82.
(मासस्य) तस्यार्धं पार्वणाः(?) पत्नः WEBER, GJOT. 42. स० 95. — 2) m. eine